

Achterhoekse bespiegelingen, de ziel van de streek blootgelegd

Ik ging zonder hoge verwachtingen naar de film Achterhoekse bespiegelingen van de cineast Fons Rouwhorst in de kleine zaal van theater Amphion. Ik had er wel goede dingen over gehoord, maar mijn bandlid Hans Westerveld van GoedVolk was in de film te zien en te horen met zijn mooiste liedje. Hem wilde ik graag zien en horen. Natuurlijk was ik ook benieuwd naar de film zelf.

Na afloop van de film stond ik buiten met een gevoel, dat me altijd overkomt als ik het theater of een bioscoop uitloop na een overrompelende voorstelling. Dan voel ik me een stukje meer mens geworden. Het klinkt zweverig, maar anders kan ik het niet uitleggen. Achterhoekse bespiegelingen legt de ziel van de streek bloot en dat maakte me wijzer, aandachtiger en vooral zorgzamer.

Dit landsdeel verdient dat. De film is beslist geen rolprent, waarin op een sentimentele manier (dus hoogdravend, tranen trekkend en hartstochtelijk) de onvoorwaardelijke liefde voor de Achterhoek wordt bezongen. Daar is op zich niks mis mee, maar ik ga liever voor echt, waarachtig. Dat is alles aan deze film. Nergens jeukt het als de cineast en zijn vertellers uitleg geven bij de beelden. Je wordt juist uitgenodigd om maar vooral alles tot je te nemen. Om het nu en de toekomst van de Achterhoek te begrijpen en te bewaken, moet je haar verleden wel kennen. Dat gebeurt op een goed gedoeerde manier.

De film is als een plonsje met weerspiegeling in het water. Als uiteenlopende golfjes zie je het ontstaan: het begin, het onderhouden en het vernieuwen van onze streek. Daarvoor heb je natuurlijk een goed script nodig, maar een goed script en een slecht beeld gaan niet samen.

Daar is in Achterhoekse bespiegelingen absoluut geen sprake van. In de film worden de boodschappen en de informatie in beeld en geluid heel getrouw gebracht. Op z'n Achterhoeks eigenlijk: kiek maor en a'j wilt, leg ik het ow uut.

Als geboren Liemerikaan heb ik veel woorden nodig. Ik doe er alles aan om kleur te geven aan mijn verhaal, aan mijn missie (neem alleen al deze reactie). De Achterhoeker lut het veural zien! De karakteristieke Achterhoekse humor, die meer zegt dan een psychologisch en antropisch betoog, zit op een heerlijke manier in de film verpakt. De fietser die te horen krijgt dat-ie rechtsaf moet, maar linksaf slaat, is zo'n kostelijk en veelzeggend fragment en voorbeeld.

Na afloop beekroop mij als eerste de gedachte: eindelijk! Er is al veel over de Achterhoek gepraat, er zijn boeken over vol geschreven, maar eindelijk zie ik nu de Achterhoek in al haar volheid in beelden aan mij voorbij trekken. Daarna volgde het gevoel van trots: dat ik hier kan en mag leven en werken. Vervolgens voelde ik me een stukje beter worden.

Toch één ding: Rouwhorst usurpeert Bergh als Achterhoeks gebied. Bergh is zo Liemers als een blinkend kalf in de maoneschien!

Frans van Gorkum, 7 mei 2025.